

LEV
TOLSTOI

Adolescență
•
Tineretea

Traducere din limba rusă
și note de Adriana Liciu

POLIROM
2020

Cuprins

Adolescență

I.	O călătorie lungă.....	7
II.	Furtuna.....	15
III.	Un alt fel de a vedea lucrurile.....	21
IV.	La Moscova	26
V.	Fratele mai mare	28
VI.	Mașa	32
VII.	Alicele.....	35
VIII.	Povestea lui Karl Ivanici	39
IX.	Continuarea unui precedent.....	43
X.	Continuare	48
XI.	Unu	52
XII.	Cheița.....	58
XIII.	Trădătoarea	61
XIV.	Eclipsa	64
XV.	Visez.....	67
XVI.	După ploaie vine vreme bună.....	72
XVII.	Ura.....	78
XVIII.	Odaia slujnicelor	81
XIX.	Adolescență	87
XX.	Volodea.....	91
XXI.	Katenka și Liubocika.....	95
XXII.	Tata.....	98

XXIII.	Bunica	102
XXIV.	Eu	105
XXV.	Prietenii lui Volodea	107
XXVI.	Reflecții	110
XXVII.	Începutul unei prietenii.....	116

Tineretea

I.	Ce consider eu ca fiind începutul tineretii mele	123
II.	Primăvara	125
III.	Visez	129
IV.	Micul cerc al familiei noastre.....	133
V.	Regulile.....	138
VI.	Spovedania	141
VII.	Mersul la mănăstire.....	144
VIII.	A doua spovedanie.....	148
IX.	Cum mă pregătesc pentru examen	151
X.	Examenul la istorie.....	154
XI.	Examenul la matematică	160
XII.	Examenul la latină	164
XIII.	Sunt mare.....	169
XIV.	Cu ce se ocupau Volodea și Dubkov...	175
XV.	Sunt felicitat.....	180
XVI.	Cearta.....	185
XVII.	Mă pregătesc să fac vizite.....	191
XVIII.	Valahinii.....	195
XIX.	Kornakovii	201
XX.	Ivinii	205
XXI.	Prințul Ivan Ivanovici.....	209
XXII.	Discuție intimă cu prietenul meu	213
XXIII.	Nehliudovii.....	219
XXIV.	Dragostea.....	225
XXV.	Cunosc mai bine familia	231

XXVI.	Mă arăt în cea mai frumoasă lumină ...	236
XXVII.	Dmitri	241
XXVIII.	La țară.....	247
XXIX.	Relațiile dintre noi și fete.....	252
XXX.	Îndeletnicirile mele.....	257
XXXI.	<i>Comme il faut</i>	262
XXXII.	Tinerețea.....	266
XXXIII.	Vecinii.....	273
XXXIV.	Căsătoria tatii	278
XXXV.	Cum am primit noi această știre	282
XXXVI.	Universitatea.....	288
XXXVII.	Probleme sentimentale	294
XXXVIII.	În lumea mondenă.....	297
XXXIX.	Cheful	301
XL.	Prietenia cu Nehliudovii	306
XLI.	Prietenia cu Nehliudov	311
XLII.	Mama vitregă	316
XLIII.	Camarazi noi.....	323
XLIV.	Zuhin și Semionov	331
XLV.	Pic la examene.....	337

XIII

Sunt mare

De altminteri, gândurile astea își aveau și ele farmecul lor.

Pe opt mai, întorcându-mă de la ultimul examen, cel de religie, am găsit acasă un lucrător de la Rozanov, pe care îl știam pentru că îmi probase deja tunica și redingota de stofă neagră lucioasă, cu ape, și îmi marcase cu cretă reverele, iar acum îmi adusese hainele care erau gata, cu nasturii aurii strălucitori în foițe mici de hârtie.

Mi-am pus uniforma și, găsind că era splendidă, în ciuda faptului că St.-Jérôme căuta să mă convingă că face cute la spate, am coborât cu un zâmbet de mulțumire de sine care mi s-a lătit fără voia mea până la urechi, și m-am dus la Volodea, simțind, și făcându-mă că nu le văd, privirile cu care cei ai casei, de prin antreu și de pe corridor, mă mâncau din ochi. Gavrilo, majordomul, m-a ajuns din urmă în salon, m-a felicitat pentru intrarea la universitate, mi-a înmânat, din ordinul tatii, patru bancnote albe de mai mare dragul și mi-a spus că, tot din ordinul tatii, vizitiul Kuzma, cabrioleta și murgul Krasavcik erau din ziua aceea cu totul la dispoziția mea. M-a bucurat atât de tare această veste aproape neașteptată, că nu m-am mai putut arăta indiferent în fața lui Gavrilo și, aproape făstăcit și cu vocea întrețăiată, i-am spus primul lucru care mi-a venit în minte, mi se pare,

„Krasavcik e un trăpaș minunat“. Uitându-mă la capetele care se ițeau din ușile holului și coridorului, nu m-am mai putut stăpâni și am luat-o la trap prin salon în noua mea haină cu nasturi aurii strălucitori. Când să intru la Volodea, am auzit în urma mea vocile lui Dubkov și Nehliudov, care veniseră să mă felicite și să îmi propună să mergem să luăm prânzul undeva și să bem o șampanie în cinstea intrării mele la universitate. Dmitri mi-a spus că, deși nu-i place să bea șampanie, va merge cu noi, să bem pentru trecerea noastră la „tu“; Dubkov a spus că arăt, cine știe de ce, exact ca un colonel; Volodea nu m-a felicitat, doar mi-a spus foarte sec că acum putem să plecăm poimâine la țară. Părea că, deși era bucuros de intrarea mea la universitate, îi era cam neplăcut că acum eram și eu ca el, mare. St.-Jérôme, care venise și el, a spus cu mare emfază că obligațiile lui luaseră sfârșit, că nu știe dacă și le-a îndeplinit bine sau rău, dar că a făcut tot ce i-a stat în putință și că mâine avea să se mute la contele lui. Drept răspuns la tot ceea ce mi s-a spus, am simțit că pe față îmi înflorește, împotriva vointei mele, un zâmbet dulce, fericit, cam prostesc de mulțumit de sine, și am băgat de seamă că zâmbetul ăsta s-a transmis și tuturor celor de față.

Și iată că nu mai aveam guvernator, că aveam trăsura mea, că numele meu era deja înscris pe lista studenților, că aveam sabie la centiron, că era posibil ca gardiștii să-mi dea uneori onorul... sunt mare, cred că sunt fericit.

Ne-am înțeles să luăm dejunul la Yar, la ora cinci; dar cum Volodea a plecat la Dubkov și Dmitri a dispărut și el pe undeva, după cum îi era obiceiul, spunând că mai avea o treabă înainte de prânz, am putut să petrec două ore după pofta inimii mele. Am cutreierat destulă vreme prin toate camerele și m-am privit în toate oglinzile, când cu haina

încheiată, când cu ea deschisă la toți nasturii, când încheiată numai la un nastur de sus, totul părându-mi-se splendid. Pe urmă, oricât mă jenam să arăt cât sunt de bucuros, nu m-am putut stăpâni, m-am dus la grajd și la șopronul pentru trăsuri, m-am uitat la Krasavcik, la Kuzma și la trăsură, pe urmă m-am întors iar și mi-am reluat preumblatul prin camere, privindu-mă în oglinzi și socotindu-mi banii din buzunar, tot timpul cu același zâmbet fericit. N-a trecut însă nici o oră, că am simțit un soi de plăcere sau de regret că nu mă vedea nimeni în această postură strălucită și m-a apucat o poftă de mișcare și de acțiune. Drept care am poruncit să se pună calul la trăsură, hotărând că cel mai bine ar fi să mă duc pe podul Kuzniețk să fac niște cumpărături.

Mi-am adus aminte că Volodea, când a intrat la universitate, și-a cumpărat niște litografii cu cai ale lui Victor Adam, pipe și tutun, și mi s-a părut necesar să fac același lucru.

Sub privirile ce se îndreptau asupra mea din toate părțile, cu soarele sclipind viu pe nasturii mei, pe cocarda pălăriei și pe sabie, am ajuns pe podul Kuzniețk și m-am oprit lângă magazinul de tablouri Dazziaro. După ce m-am uitat în toate părțile, am intrat. Nu voiam să cumpăr caii lui Victor Adam, ca să nu mi se poată reprosha că îl imit pe Volodea, dar zorindu-mă să aleg cât mai repede, rușinat de deranjul pricinuit îndatoritorului negustor, am luat o guașă cu un cap de femeie, care stătea pe pervazul ferestrei, și am plătit pentru el douăzeci de ruble. Dar după ce am plătit cele douăzeci de ruble la magazin, mi s-a părut totuși rușinos faptul că deranjasem doi negustori frumos îmbrăcați pentru un asemenea lucru de nimic, ba chiar că aceștia se uitau cu o tot mai mare indiferență la mine. Dorind să ii fac să simtă cine sunt, mi-am îndreptat atenția spre un obiect de argint pus într-o vitrină și, aflând că

este un *porte-crayon*¹ care costa opt-sprezece ruble, am rugat să fie învelit într-o hârtioară și am dat banii; mai aflând că pipe bune și tutun pot găsi alături, la magazinul de tabac, i-am salutat politicos pe amândoi negustorii și am ieșit cu tabloul sub braț. La magazinul de alături, pe a cărui firmă era înfățișat un negru care fuma un trabuc, am cumpărat, tot din dorința de a nu imita pe nimeni, nu tutun Jukov, ci tutun Sultan, o pipă de Stanbul și două ciubuce, din tei și din trandafir. Iesind din magazin și ducându-mă spre trăsură, l-am văzut pe Semionov, care, în haine de stradă, mergea grăbit pe trotuar, cu ochii în jos. Mi-a fost ciudă că nu mă recunoșcuse. Am strigat destul de tare „Mână!“ și, suindu-mă în trăsură, l-am ajuns din urmă pe Semionov.

— Bună ziua, i-am spus.

— Toată stima, a răspuns el fără să se opreasca din mers.

— Dar de ce nu sunteți în uniformă? am întrebat.

Semionov s-a oprit, a mijit ochii și, rânjindu-și dinții albi, ca și cum îl supăra soarele, dar de fapt ca să-mi arate că îl lasă rece trăsura și tunica mea, s-a uitat fără o vorbă la mine și și-a văzut de drum.

De pe podul Kuzniețk m-am dus la cofetăria de pe Tverskaia și, deși voi am să arăt că tot ce mă interesa mai mult la cofetărie erau ziarele, nu m-am putut abține și am început să înfulec una după alta niște prăjiturele dulci. Cu toate că mi-era rușine de un domn care mă privea cu curiozitate de după un ziar, am mâncat cu o iuțeală nemai-pomenită vreo opt prăjiturele din toate sorturile aflate în cofetărie.

Ajuns acasă, am simțit ușoare arsuri la stomac; nu le-am dat însă nici o atenție și m-am apucat să mă uit la cumpărături. Tabloul mi-a displăcut

1. Prelungitor de creion (în fr., în orig.).

atât de tare, încât nu numai că nu l-am pus în ramă și nu mi l-am agățat la mine în cameră, ca Volodea, dar l-am și ascuns cu grijă în spatele comodei, unde nu putea să-l vadă nimeni. Niciodată port-crayon-ul nu mi-a mai plăcut acasă; l-am pus pe masă, consolându-mă totuși cu gândul că era un obiect de argint, de preț și foarte util pentru un student. Cât privește însă ustensilele de fumat, mi-am zis că trebuie să le pun la treabă și să le încerc.

Am desfăcut ambalajul, am îndesat bine pipa de Stanbul cu tutunul „Sultan“, galben-roșcat, tăiat mărunt, am pus deasupra o iască aprinsă și, apucând ciubucul între degetul mijlociu și inelar (un fel de a ține mâna care îmi plăcea în mod deosebit), am început să trag fumul în piept.

Aroma de tutun era foarte plăcută, numai că simteam amar în gură și nu mai aveam aer. Totuși, luându-mi inima în dinți, am continuat destul de mult să trag fumul în piept, încercând să îl țin cât mai mult și să scot rotocoale. În scurt timp s-a umplut toată odaia de nori albastrii de fum, pipa a început să horcăie, tutunul a prins să sară, am simțit o amăreală groaznică în gură și o ușoară amețeală în cap. Voiam deja să mă opresc și doar să mă privesc în oglindă cu pipa, când, spre mirarea mea, am început să mă clatin pe picioare; odaia a prins să se învârtească și, uitându-mă în oglinda de care m-am apropiat cu greu, am văzut că eram alb ca varul la față. Nici n-am apucat bine să mă prăbușesc pe divan, că am simțit aşa o greață și aşa o slăbiciune încât, închipuindu-mi că pentru mine pipatul este mortal, mi-am zis că îmi dau duhul. M-am speriat îngrozitor și am vrut chiar să chem pe cineva în ajutor și să trimitem după doctor.

Dar spaimea asta nu a ținut mult. M-am dumirit repede despre ce era vorba și, slăbit, cu o durere cumplită în cap, am rămas multă vreme întins pe canapea, uitându-mă cu o atenție tâmpă la blazonul

lui Bostonjoglu de pe ambalaj, la pipa căzută pe jos, la mucuri și la resturile prăjiturelelor de cofetărie, îmi spuneam în gând, trist și dezamăgit: „Sigur, nu sunt încă chiar mare, de vreme ce nu pot fuma ca alții și se vede că nu mi-e dat, ca altora, să țin ciubucul între degetul arătător și inelar, să trag în piept și să dau drumul la fum prin firele mustaților blonde“.

Venind să mă ia la ora cinci, Dmitri m-a găsit în această stare deplorabilă. Dar după ce am băut un pahar cu apă aproape că mi-am revenit și am fost gata să plec împreună cu el.

— Dar ce nevoie ai să fumezi? a zis el uitându-se la urmele lăsate de fumatul meu. Toate astea sunt prostii și bani aruncăți. Eu mi-am dat cuvântul că n-am să fumez... Dar hai mai repede, mai trebuie să trecem și pe la Dubkov.